МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра трудового, екологічного та аграрного права

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗБЕРЕЖЕННЯ БІОРІЗНОМАНІТТЯ ТА ПРАВОВИЙ РЕЖИМ ЕКОЛОГІЧНОЇ МЕРЕЖІ

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітньо-професійна програма Право

Спеціальність D8 «Право»

Галузь знань D «Бізнес, адміністрування та право»

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 26 серпня 2026р.

м. Івано-Франківськ - 2026

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Збереження біорізноманіття та правовий режим екологічної мережі
Викладач (-і)	Данилюк Леся Романівна, доц., к.ю.н., доц. кафедри трудового, екологічного та аграрного права
Контактний телефон викладача	(0342) 507822
E-mail викладача	lesia.danyliuk@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі студентами, *розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри* https://ktetap.cnu.edu.ua/інформація-щодо-навчального-процесу-2/ Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту, зокрема, що стосується виконання індивідуальних науково-дослідних завдань.

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є норми права, які регулюють відносини, що виникають в процесі охорони, використання та відтворення біорізноманіття, формування, збереження та раціонального використання екологічної мережі.

Навчальна дисципліна «Збереження біорізноманіття та правовий режим екологічної мережі» передбачає вивчення поняття біологічного різноманіття та питань його правової охорони, а також правових засад формування національної екологічної мережі. В межах особливої частини дисципліни аналізуватимуться правові режими об'єктів природно-заповідного фонду, курортних та лікувально-оздоровчих територій, рекреаційних зон, територій, які є місцями перебування або зростання видів тваринного чи рослинного світу, занесених до Червоної і Зеленої книг України, водоохоронних зон та прибережних захисних смуг, інших складових екомережі, юридична відповідальність за порушення законодавства про збереження біорізноманіття та правовий режим екологічної мережі.

Як відомо, після опублікування Європейської зеленої угоди (European Green Deal), Європейський Союз взяв так званий «зелений» напрям у своїй політиці та діяльності, що має на меті кліматичну нейтральність європейського континенту до 2050 року. Згідно з цим у ЄС було розроблено ряд нових стратегій, які відповідають завданням Угоди, в тому числі Стратегію біорізноманіття ЄС до 2030 року «Повернення природи в наше життя» (EU Biodiversity Strategy for 2030 «Bringing nature back into our lives»).

Стратегія містить конкретні зобов'язання та дії, які мають бути виконані до 2030 року, зокрема: створення більшої загальноєвропейської мережі природоохоронних територій на суші та на морі; запуск плану відновлення природи ЄС; запровадження заходів для забезпечення необхідних трансформаційних змін; запровадження заходів для вирішення глобальної проблеми біорізноманіття.

Оскільки Україна оголосила свої євроінтеграційні наміри ще вісім років назад із підписанням Угоди про асоціацію, то зрозуміло, що поступова імплементація цілей Європейської зеленої угоди та всіх похідних документів постане неминучим і для нас завданням.

Виходячи з Закону України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року», основну загрозу біологічному різноманіттю

становлять діяльність людини та знищення природного середовища існування флори і фауни, що є цілком обґрунтовано. Однак, у контексті сьогоднішніх подій в Україні, чисельність втрат біорізноманіття істотно збільшилася, а самі причини цього набули суттєво складнішого ракурсу, через їх неконтрольованість та непередбачуваність.
Зрозуміло, що на сьогодні наслідки війни для українського довкілля є значно масштабнішими. Тому очевидно, що попереду нас чекає розробка, затвердження та реалізація плану відновлення довкілля й власне стратегії відтворення та охорони біологічного різноманіття з залученням широкого спектру вітчизняних і іноземних фахівців. І ці документи повинні бути багато функціональними, бо крім ліквідації наслідків воєнних дій повинні одночасно відповідати новим стандартам європейської спільноти.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Збереження біорізноманіття та правовий режим екологічної мережі» є сформувати у студентів необхідні юридичні знання щодо особливостей правового режиму біорізноманіття та екологічної мережі; акцентувати їхню увагу на важливості правових інститутів «збереження біорізноманіття» і «формування та функціонування екологічної мережі»; продемонструвати та довести їм зростаючу роль питань збереження біорізноманіття і формування та функціонування екологічної мережі; ознайомити їх з найбільш проблемними теоретичними та практичними питаннями, що виникають в процесі охорони, використання та відтворення біорізноманіття, формування, збереження та раціонального використання екологічної мережі; представити їм норми права, які регулюють відповідні відносини; показати значення вказаних норм та їх цінність для людства на шляху до сталого розвитку.
Завданнями вивчення дисципліни «Збереження біорізноманіття та правовий режим екологічної мережі» є сприяти глибокому засвоєнню студентами нормативно-правових актів, які регулюють відносини у сфері охорони, використання та відтворення біорізноманіття, формування, збереження та раціонального використання екологічної мережі; розвинути у них навики працювати з відповідними документами; навчити їх вмінню застосовувати здобуті теоретичні положення в практичній діяльності.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:
ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.
ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, в тому числі іноземних.
ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
ЗК 9. Здатність працювати в міжнародному контексті.

Фахові компетентності:
СК1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв’язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.
СК 2. Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України.
СК4. Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України.
СК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.
СК9. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності.
СК10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного

та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.
СК17. Здатність ефективно здійснювати правоосвітню діяльність.

Програмні результати навчання:
РН 1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.
РН 4. Здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки.
РН 6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.
РН 8. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.
РН 10. Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування.
РН 13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	10
семінарські заняття / практичні / лабораторні	6
самостійна робота	74

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна / вибіркова
3	D8 «Право»	2	вибіркова

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Змістовний модуль 1. Загальна частина			
Тема 1. Біологічне різноманіття та його правова охорона	2	-	8
Тема 2. Правові засади формування національної екологічної мережі	2	-	8
Змістовний модуль 2. Особлива частина			
Тема 3. Правовий режим об’єктів природно-заповідного фонду	2	-	8
Тема 4. Правовий режим курортних та лікувально-оздоровчих територій	-	2	8
Тема 5. Правовий режим рекреаційних зон	-	2	8
Тема 6. Правовий режим територій, які є місцями перебування або зростання видів тваринного чи рослинного світу, занесених до Червоної і Зеленої книг України	-	2	8
Тема 7. Водоохоронні зони та прибережні захисні смуги	2	-	8
Тема 8. Правовий режим інших складових екомережі	-	-	10
Тема 9. Юридична відповідальність за порушення	2	-	8

законодавства про збереження біорізноманіття та правовий режим екологічної мережі			
ЗАГ.:	10	6	74

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання курсу	Загальна система оцінювання навчальної дисципліни є уніфікованою в межах навчально-наукового юридичного інституту і визначається Методичними рекомендаціями до порядку оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у навчально-науковому юридичному інституті, затвердженим Вченою радою Навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, протокол № 13 від 27 червня 2024 року – *текст розміщений на сайті Інституту* https://law.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/100/2024/11/metodychni-rekomendatsii-pro-poriadok-otsiniuvannia-uspishnosti.pdf. Підсумковий бал з навчальної дисципліни, яка завершується заліком, розраховується та виставляється викладачем на останньому семінарському (практичному, лабораторному) занятті та складається з суми підсумкового балу за семінарські (практичні, лабораторні) заняття (максимально 25 балів) та балу за залікову роботу (максимально 75 балів) і в сукупності становить максимально 100 балів.
Вимоги до письмової роботи	Вивчення дисципліни передбачає обов'язкове виконання всіма студентами письмової залікової роботи на останньому семінарському занятті.
Семінарські заняття	Система оцінювання семінарських занять визначена в п. 2.7. Методичних рекомендацій до порядку оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у навчально-науковому юридичному інституті, затвердженим Вченою радою Навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Підсумковий бал за семінарські (практичні, лабораторні) заняття обраховується з урахуванням коефіцієнту «5».
Умови допуску до підсумкового контролю	Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови допуску до підсумкового контролю визначаються розд. 3 Положення про порядок оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у Навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.
Підсумковий контроль	Підсумковий контроль – залік у письмовій формі. На залік виноситься 2 описові завдання, які оцінюються по 25 балів, 1 коротке завдання нормативного змісту, яке оцінюється в 15 балів, 1 завдання з двох дефініцій, яке оцінюється в 10 балів. Максимальний бал за залік становить 75.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:
Планується виконання студентами заочної форми обов'язкової письмової залікової роботи на останньому семінарському занятті.
Академічна доброчесність:
Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про систему забезпечення академічної доброчесності Карпатського національного університеті імені Василя Стефаника https://efund.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/24/2024/02/34-05-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu.pdf та Положення про політику

відповідального використання технологій штучного інтелекту https://efund.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/24/2025/09/25-022025-polozhennia-pro-polityku-vidpovidalnoho-vykorystannia-tekhnolohij-shi.pdf.

Відвідування занять

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекції і практичні зайняття курсу.

Неформальна освіта

Питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регулюється Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника https://efund.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/24/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf.

Визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти здійснюється одноосібним рішенням директора за умови, що назви освітніх компонент ідентичні або мають незначну стилістичну розбіжність; співпадає загальний обсяг годин (кредитів ЄКТС); співпадають компетентності та програмні результати навчання з дисципліни / дисциплін та результатів неформальної освіти або на підставі висновку експертної комісії кафедри.

8. Рекомендована література

1. Ващишин М. Я. Правове забезпечення формування та функціонування екомережі України: теоретичні та практичні аспекти: монографія / М. Я. Ващишин. Львів: ЛНУ імені Івана-Франка, 2021. 416 с.
2. Кондратюк Т. М. Правовий режим земель національної екологічної мережі України: дис. … канд. юрид. наук. Київ, 2019. 233 с.
3. Статівка О. О. Правовий режим природно-заповідного фонду як складового елемента екологічної мережі України: дис. … канд. юрид. наук. Харків, 2018. 230 с.
4. Кошелюк Т. В. Організаційно-правовий механізм функціонування національних природних парків: дис. … д-ра філософії. Івано-Франківськ, 2021. 225 с.
5. Жидан О. С. Правовий режим боліт в Україні: автореф. дис. … канд. юрид. наук. Київ, 2019. 19 с.
6. Проектування і збереження територій мережі Емеральд (Смарагдової мережі). Методичні матеріали: книга / під ред. А. А. Куземко, К. А. Борисенко. Київ: LAT & K, 2019. 78 с.

Детальний перелік навчальної, наукової, науково-практичної літератури, нормативних джерел і інформаційних ресурсів до кожної теми міститься в навчально-методичному посібнику:

1. Данилюк Л. Р. Збереження біорізноманіття та правовий режим екологічної мережі: методичні вказівки для підготовки до семінарських (практичних) занять та самостійної роботи студентів заочної форми навчання спеціальності 081 Право. Івано-Франківськ. https://ktetap.cnu.edu.ua/заочна-форма-навчання-2/

Викладач:
к.ю.н., доц. Леся ДАНИЛЮК